

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

De Venerabili Eucharistiæ Sacramento Decisiones Theologico-Legales

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisionis XIX. Ad Aprilis secundum Casum. Argumentum. Inquiri: intra quot dierum spatium possit infirmus in periculo mortis iterum communicari per Viaticum; idest non jejunos? Agitur de obligatione ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94643)

exinde cura notabiliter pateretur : Ead. S. Congreg. in Venetiarum 26. Julii 1594. in Parmensi 7. Martii 1652. in Taurinensi 2. August. ejusdem anni, & alibi passim. Neque minores Conventuales, quibus id prohibitum fuit à S. Pio V. Eadem S. Congreg. in Ortonen. 30. Junii 1599. & in Neapolitana 20. Martii 1621. Neque Observantes Provinciae Reformatae S. Antonii Lusitaniae, quibus prohibitum fuit à S. Congr. sub die 40. Nov. 1653. Et generaliter Regulares non solum non possunt esse Confessarii Ordinarii, sed neque Capellani Monialium Ordinario subiectarum. Ead. S. Congreg. in Pistoriensi 16. Maji 1653.

DECISIONIS XIX.

Ad Aprilis secundum Casum.

ARGUMENTUM.

Inquiri, intra quot dierum spatium possit infirmus in periculo mortis iterum communicari per Viaticum, id est non Jejunus? Agitur de obligatione communicandi in articulo mortis. Et resolvitur, praedictum infirmum, etsi non jejunum, posse communicari etiam quotidie.

SUMMARIUM.

- 1 Viaticum quot habeat significationes?
- 2 Viaticum per Antonomastiam significat SS. Eucharistiam.
- 3 Viaticum in articulo mortis an sit sumendum ex praecepto Divino?
- 4 Eucharistia quo ad sumptionem est de Praecepto Divino. Quo ad tempus sumptionis est de Praecepto Ecclesiastico.
- 5 Eucharistia olim dabatur fidelibus, domi deferenda, ac detinenda. Et cur?
- 6 Communio in Primitiva Ecclesia dabatur sanis in Missa. Extra Missam solis infirmis.
- 7 Jejunium naturale semper fuit necessarium ad Communionem.
- 8 Jejunium cur non attendatur in communicandis per Viaticum?
- 9 Rubrica Missalis Romani habet vim legis.
- 10 Viaticum an saepius dari possit infirmis non jejunis?
- 11 Viaticum etiam quotidie infirmo non jeuno potest ministrari.
- 12 Viaticum praebens Sacerdos debet dicere illa verba: Accipe Viaticum &c.
- 13 Rubrica directiva an obliget sub praeecepto?

SECUNDUS CASUS.

Communicate Moniali per Viaticum, in periculo mortis diu perduranti; Queritur, intra quot dierum spatium possit iterum, atque iterum Viaticum dari.

Pro intelligentia tria sunt praemittenda. Primum est, quod verbum Viaticum plures habet significationes; aliquando enim significat pecuniam necessariam pro itinere agendo l. Eum quem, 79. ff. de iudiciis, vel pro trahenda Doct. Clericali Tom. I. Lib. II.

mora extra patriam; ideoque scholare proficiente in alienam civitatem studiorum causa, quidquid ei datur à patre in cibariis, vel in pecunia ad se ibi sustentandum, dicitur Viaticum. l. Cum filiusfamilias. 17. ff. de Reb. Creditis, vel etiam Viaticum l. Si longius 18. §. Si filiusfamilias in fine ff. de iudic. forsan quia tenuis est contributio paterna, quae juvenibus studentibus datur. Aliquando Viaticum significat Altare Portatile, quod deferunt Episcopi secum in itinere, ut commodè possint in quocunque honesto loco super eo celebrare, vel facere celebrare Missam, juxta privilegium sibi concessum à jure. cap. Quoniam. 12. Privileg. in 6. Sed per Antonomastiam Viaticum significat Sanctissimam Eucharistiam, quae datur constitutis in articulo mortis. cap. Qui recedunt. 26. qu. 6. cap. Quod in te. 11. de Penitent. & Remiss. Confer enim vires animae fideli ad iter agendum in aeternitatem, & ad actus diabolicos superandos; siquidem in transitu uniuscujusque Draco infernalis descendit ad tentandum, habens iram magnam, sciens quod modicum tempus habet. Apoc. 12. 12. Et quamvis SS. Basilius, & Gregorius Nazianzenus appellaverint Baptismum Viaticum, eo quia tunc temporis plurimi solebant suscipere baptismum in extremo vitae constituti; & S. Cyprianus nominaverit eleemosynam hoc vocabulo Viatici, ut eruditè notatur in Hierolexic. Macri verb. Viaticum. Nihilominus antonomastice significatur Corpus CHRISTI delatum iis, qui sunt proximi mortis; quod plenè probat Macer ibid. subdens, quod olim illi communicabantur post susceptum Sacramentum Extremæ Unionis, & refert ex Surio exempla S. Guilielmi Archiepiscopi, & S. Stephani Regis.

Secundum praemissum: Magna est controversia apud Theologos Scholasticos. An Viaticum sit sumendum in articulo mortis ex Praecepto Divino, vel tantummodo ex Praecepto Ecclesiastico? Alii enim volunt esse Divinum Praeceptum de sumenda Sanctissima Eucharistia in articulo mortis, cum enim sit instituta ad conferendas vires pro vincendis tentationibus, sanè in articulo mortis ea opus esse nemo dubitat, cum ibi majores tentationes fiant. Ita ex SS. Patribus, & ex Soto, Victoria, & Paludano Gregorius de Valentia tom. 4. de Eucharistia disp. 6. qu. 8. punct. 4. vers. Quamobrem, Diana, alios cumulans part. 3. tract. 6. ref. 95. quae in opere coordinato est tom. 2. tr. 2. resol. 1. Novissimè Collegium Salmanticense tom. 10. de Sacrament. in genere tract. 4. cap. 8. num. 4. & Mastrius in 4. Sentent. disp. 1. n. 370. Alii è contra volunt à solo Praecepto Ecclesiastico hanc obligationem communicandi in articulo mortis provenire; quia nulla invenitur lex Divina, quae praecipiat hanc Communionem in articulo mortis sub peccato: Eminentiss. Cardin. de Lantæa in 4. sent. tom. 1. disp. 25. de Necess. Euchar. num. 38. Ergo quoad tempus mortis obligatio communicandi provenit à Praecepto Ecclesiastico, quandoquidem sic semper Ecclesia praecipit, ut habetur in variis Conciliis, & Decretis Pontificiis relatis in cap. De his verb. 26. q. 6. cap. Penitentes. dist. 50. cap. Super eo, de Haereticis in 6. Ita tenent Cajetan. in Summa verb. Communio Sacramentalis. Armilla eod. verb. num. 4. Sylvester verb. Eucharistia 5. Ledesmi. 1. part. 4. quæst. 12.

quest. 21. art. 11. dub. 2. & alii. Ceterum Eminentiſſ. Cardinalis de Lauræa in cit. tom. 1. diſp. 25. de Eucharist. à num. 25. & ſeqq. concordat hanc diſcrepantiā Theologorum, dicens; obligationem ſumendi Sacram Eucharistiā procedere quidem à Præcepto Divino, quod cum ſit affirmativum, & non obliget ſemper, & ad ſemper; ideo circa tempus communicandi, attenditur determinatio Eccleſiæ, cui Chriſtus Dominus reliquit facultatem præſcribendi tempus; ipſe enim voluit legem expreſſam, circa tempus ſumendi Corpus, & Sanguinem ſuum promulgare; & ſicut eadem Eccleſia diverſis temporibus definivit diverſa tempora pro fidelibus ſanis, ſumendi Sacram Eucharistiā, ita poſuit ſub præcepto tempus, in quo imminet periculum mortis, ut obſervat idem Emin. Card. de Lauræa diſt. diſp. 25. num. 37. à quo non diſſentit Diana, & DD. ab eo allegati part. 9. tract. 9. reſol. 47. quæ collocata eſt in Opere Coordinato tom. 2. tr. 2. reſ. 70. ubi plurimi DD. tenentes: Sacram Viaticum non eſſe de neceſſitate mediæ, ſeu neceſſarium ſimpliciter ad ſalutem, cum quibus concordat Gloſſa in cap. Quod in re. 11. verb. concedimus: de Penit. & Remiſſ. Et Cameracensis in Theol. Fundament. num. 2004.

Tertium præmiſſum: Tanta ſemper extitit Eccleſiæ ſollicitudo, ne à fidelibus in articulo mortis Sacram Eucharistiā ſuſceptio omittetur, ut primitivis temporibus, grallante perſecutione, concederet iisdem fidelibus Sacram Hoſtiā apud ſe detinendam, ad hoc, ut mortis caſus ſi accideret, eam aſſumendam præſtò haberent. Pax Jordan. lib. 3. tit. 3. num. 5. Emin. Cardin. Baronius ad annum 57. à num. 149. & ibi Spondan. num. 44. Caſalius de Sacris Ritib. par. 2. cap. 13. Pignatellus tom. 6. conſult. 41. num. 41. Barboſa de Parocho cap. 20. num. 12. quod etiam notat Macer in Hierolex. d. verb. Viaticum; ſubdens, fuiſſe conceſſam etiam Monachis in deſerto degentibus; quod fuit poſtea prohibitum ſub Hormiſda Papa (qui anno 514. ad Sedem Pontificalem aſcendit) in Eccleſia Occidentali; at in Orientali diutius id duravit. Sed etiam Laicis notæ prohibitæ permiſſe batur Sacram Eucharistiā detentio, & in itinere deductio, ob aliquod mortis periculum, in quo ſtatim ſe communicarent, teſte S. Ambroſio de fratre ſuo Satyro; & S. Gregorio Magno de S. Maximo Syracuſano Epifcopo, ut narrat Macer d. verb. Viaticum. Ad hunc eundem effectum communicandi pro Viatico infirmos, reddita pace Eccleſiæ, ceptum fuit conſervare Hoſtias conſecratas in Altari cap. Presbyter. 93. de conſecr. diſt. 2. olim namque fideles in ſanitate communicabantur à Sacerdote in Miſſa; at extra Miſſam tantummodo infirmi, ut doctè 6 probat Joan. Mabillon. de Liturgia Gallicana lib. 1. cap. 9. ubi num. 14. demonſtrat antiquorum Patrum teſtimoniis, in columbis aureis, vel argenteis, eos conſueviſſe ſervare Sacraſſimam Eucharistiā pro Communione infirmorum. Hinc, 7 licet à primordio Eccleſiæ ad dignè communicandum eſſet neceſſarium jejunium naturale, ut oſtendit S. Auguſtin. Epistol. 118. cap. 6. ad Januar. & ut ſi leſes accederent ad Sacram Menſam, Virgine adhuc Salva, ut ait Tertullian. de Jejun. cap. 6. quod habetur in Can. Liquido 154. de conſecr. diſt. 2. cap. Sacramenta 59. de conſecr. diſt. 1. cap. Nihil 7. q. 1. cap. Ex parte. de celebr. Miſſa, quod diximus ſuprà in primo Caſu menſis Januarii hu-

jus anni, & probat S. Thom. 3. p. q. 80. art. 8. Attamen Pia Mater Eccleſia nobis in patriam redituris, ut in ſortitudine hujus Cibi ad Montem, qui CHRISTUS eſt pervenire valeamus, Sacrum hoc Corpus, ac cœleſte Viaticum (ne caſus aliquis opportuni ſubſidium Chriſtianis militibus, extremis horis cum dæmone conſigenti- 8 bus, aliquando præripere poſſit) non jejunis etiam exhiberi mandavit, ut paſſim teſtantur DD. & pluribus SS. Conciliorum Decretis probat Emin. Card. Brancattus in erudito Opusculo de Sacro Viatico à pag. 146. & ſeqq. P. Quartus in Rubr. Miſſal. part. 3. tit. 9. ſect. 1. Dubio 6. & Emin. Cardin. de Lugo de Eucharist. diſp. 15. num. 58. ubi prudenter advertit, licentiam communicandi in articulo mortis infirmos non jejunos maxime probari conſuetudine, quæ ubique ſervatur ab immemorabili tempore; & in facto nullum reperio Canonem de communicandis infirmis non jejunis expreſſe loquentem præter Concil. Conſtanti- enſe ſeſſ. 13. ubi potius conſuetudo Eccleſiæ refer- tur, dum dicitur: Sacrorum Canonum auctoritas, & approbata conſuetudo Eccleſiæ ſervavit, & ſervat, non poſſe recipi à non jejunis, niſi in caſu infirmitatis, aut alterius neceſſitatis à Jure, vel ab Eccleſia con- ceſſo, vel admiſſo. Et præter Rubricam Ritualis Romani de Communione infirmorum; ibi: Poſſe quidem Viaticum brevi morituris dari non jejunis; quæ quidem Rubrica, tanquam approbata à 9 Summo Pontifice Paulo V. habet vim legis, Gratian. diſcep. forenſ. cap. 151. num. 7. Loter. lib. 1. q. 16. num. 123. & Sperell. deciſ. 179. n. 23.

His ita prænotatis, ac præmiſſis, reſolvendo caſum propoſitum, intra quorū dierum ſpatium poſſit iterum dari Sacrum Viaticum Moniali non jejunæ, perduranti in periculo mortis, variæ circa ipſum leguntur Moralitarum, & Doctōrum opiniones. Alii enim requirunt ſpatium trigin- 10 ta dierum. Ita Navarrus Conſ. 41. lib. 5. de Penit. & Remiſſ. Alii octo, vel decem dierum; ut Suarez, Henriquez, & alii apud Dianam Veterem part. 2. tract. 14. reſol. 77. quæ in Coordinato eſt tom. 2. tract. 2. reſol. 85. Alii dierum ſex. Poſſevin. de Offic. Curati cap. 8. num. 21. Jordan. tom. 1. lib. 3. tit. 3. num. 28. Trium autem dierum intercapedinem requirit Diana, ita ut ſi infirmus non jejunus fuit communicatus ob periculum mortis feria ſecunda, durante eodem periculo poſſit iterum communicari feria quinta non jejunus (eſto quod jejunus non poſſit Sacram Communionem recipere, quia ſi poſſet ante cibum communicari jejunus, ceſſaret diſputatio). Ita Diana p. 9. tract. 9. reſol. 48. aliàs 47. quæ in Coordinato eſt d. tom. 2. tract. 2. reſol. 87. Fundatur Diana in illis verbis Ritualis Romani de Com. Inſir. Si eger ſumpto Viatico, dies aliquot vixerit, vel periculum mortis evaſerit, & communi- care voluerit, ejus pio deſiderio Parochus non deerit. Nam pluralis loquutio duorum numero eſt contenta. cap. Pluralis. 40. de Regul. Jur. in 6. Gloſſ. in cap. Is cui. §. 1. de Præben. cod. lib. Dianam ſequitur Volpi. v. Eucharistia reſol. 59. num. 12.

Nihilominus plurimorum Doctōrum infrà citandorum Sententia piſſima tenet, quod altera die à Sacro Viatico per non jejunum infirmum recepto, ſi daret idem mortis periculum, poſſit idem infirmus Sanctiſſimam Eucharistiā, quam- vis

vis non valeat servare jejunium ante Communionem, recipere; & sic quod liceat Parocho etiam quotidie infirmum prædictum non jejunum per Viaticum communicare; talis enim præsumitur mens Sanctæ Matris Ecclesiæ, quæ sciens de hora in horam à Medicis demandati remedia sumenda pro viribus corporis refocillandis, noluit hac de causa filios suos, adhuc in periculo mortis exstantes, privari excellenti subsidio Communionis Sacrae, ad pugnandum cum hoste maligno; & ad arripiendum tutò iter æternitatis, ut ostendit in verbis præscriptis pro communicando infirmo per Viaticum; scilicet: *Accipe Viaticum Corporis Domini nostri Jesu Christi, qui te custodiat ab hoste maligno, & perducat in vitam æternam*, quæ verba non sunt omittenda à Sacerdote, Communionem per Viaticum præbente, quia valde sunt proficua ex opere operantis, tanquam ab Ecclesia ordinata, movente, & docente illam Spiritu Sancto, ut ex Tamburin. de Sacrif. Missæ, & ex Quarto in Quest. Proemiali sect. 7. observat Emin. Card. Brancatius in cit. Opusculo de Sacro Viatico pag. 156. ubi tuetur supradictam opinionem communicandi etiam quotidie infirmum non jejunum in articulo mortis; non solum rationibus, sed exemplo R. P. Joannis Everardi Nithardi, (postea Generalis Societatis Jesu) qui Regi Hispaniarum Philippo IV. diu in periculo mortis versanti, & jejunium non valenti servare, quotidie Sacrum Viaticum Regiæ illi Personæ, devotissimè poscenti, & recipienti, licet non jejunæ, ministrabat. Igitur hanc opinionem Emin. Card. Brancatii in d. Opusculo de Sacro Viatico, amplectuntur Emin. Card. de Lugo. de Sacram. Euchar. disp. 16. n. 42. Layman, lib. 5. tract. 4. cap. 6. n. 20. Castropalaus tom. 4. tract. 21. disp. unica. Punct. 13. num. 14. Hurtadus, Baunius, Leander, Escobar, Balleus, & Serra, quos citat Diana d. part. 9. tract. 9. resol. 48. num. 1. Quibus adherent Quintanadven. in Theolog. Morali tom. 1. tract. 4. singul. 14. num. 5. Tamburin. in Methodo Exped. Com. cap. 5. §. 11. num. 24. & Gobat, (qui etiam allegat Decastillum) tract. 4. à num. 315. & seqq. de Euchar. & novissimè Philippinus de Privil. ignor. tom. 2. Append. ad cap. 23. privil. 1.

Neque subsistit fundamentum, in quo pedem fixit Diana, idest, verba illa Ritualis Romani. *Si ager sumpto Viatico dies aliquot vixerit &c.* quorum verborum vi, duos, vel tres dies censuit esse expectandos: Nam Emin. Card. Brancatius in d. Opusculo pag. 158. respondet: Rubricam illam esse directivam, non præceptivam, & sic non obligare ad expectandum transitum duarum, vel trium dierum, ut iterum ager in periculo mortis perseverans non jejunus communicetur. Ultra quam responsionem, salvo semper obsequio debito eminenti doctriinæ ejusdem Eminentiissimi Auctoris, mihi videtur dicendum: Verba illius Rubricæ non obstare; quia loquuntur de Communione danda ægrò jejunò; & sic non tangunt casum nostrum. Quod autem hoc sit verum, constat consideranti eandem Rubricam, quæ hortatur Parochos, ut sint diligentes in communicandis infirmis, utique jejunis; nam de non jejunis paulò inferius loquitur. Itaque vult Rubrica, quod Parochi dent Eucharistiam per modum Viatici ægris, cum probabile est, quod eam amplius sumere non possint, idest cum illis verbis: *Accipe Viaticum &c.* tanquam proficuis, & majorem devotionem exci-

tantibus, ut diximus supra. At supponit Rubrica, eosdem infirmos posse ante cibum jeunos communicari; & ideo sequitur, quod si infirmi vixerint per aliquot dies, vel periculum mortis evaserint, & pro devotione cupiant iterum jejunii Communionem, Parochi non recusent, eam illis deferre; scilicet servato jejunio; aliàs sequeretur absurdum, quod etiam extra periculum mortis possent non jejunii communicari. Igitur non obstant illa verba: *per aliquot dies*, quia concernunt Communionem faciendam quidem ab infirmo, per modum Viatici, & in periculo mortis, sed valente servare jejunium; reiterandam etiam post aliquot dies, si vixerit, vel si periculum evaserit, servato semper jejunio. De non jejunio autem communicando loquitur Rubrica in verbis istis sequentibus: *Potest quidem Viaticum brevi morituris dari non jejunis*; quibus, licet non jejunis, durante eodem periculo imminenti mortis, si ita exigat eorum pietas, & devotio, posse pluries, & per singulos dies Sacrum Viaticum ministrari, firmat resolutio propositi casus de Moniali in eodem periculo diu perdurante.

DECISIONIS XX.

Ad Aprilis Casum Prudentialem.

ARGUMENTUM.

Quærit, & decedit, an melius sit communicare fideles adstantes Missæ, ea completa? an statim post Communionem Sacerdotis.

SUMMARIUM.

- 1 Fideles olim communicabantur in Missa statim post Communionem Sacerdotis.
- 2 Communionem in Missa danda est populo statim post Sacerdotis Communionem.
- 3 Confratrum spiritualium mos communicandi in Missa.
- 4 Distio Quandoque significat aliquando, non passim; sed ut minus.
- 5 Communionem quibus in casibus danda populo, non in Missa, sed extra.

CASUS PRUDENTIALIS.

An melius sit, Laicos communicari à Sacerdote celebrante statim post ejus Communionem; an tota Missa completa?

Sciendum pro responsione, quod de jure antiquo fideles recipiebant Sacram Communionem in Missa, statim ac celebrans seipsum communicaverat; quod censetur habuisse originem à Sanctis Apostolis; & ideo fuit instituta Antiphona illa, in quacunque Missa, quæ vocatur *Communio*, decantanda cum Psalmis à choro, donec administraretur Sanctissima Eucharistia fidelibus Laicis, qui Missæ astabant; & cum cepisset refrigescere fervor ille, qui vigeat in primis Ecclesiæ sæculis, circa frequentem participationem Sacrae Synaxis in Missa, emanarunt decreta obligantia fideles astantes, ut communicarent, de quibus in cap. Omnes fideles. 62. de consecr. dist. 1. cap. Peracta 10. & cap. Tribus gradibus 23. de consecr. dist. 2. Et de more præ-